

Biri var imiş, biri yox imiş, uzaq keçmişlərdə qəddar bir padşah var imiş. Bu şahın qoyduğu qanuna görə övladlar əldən düşmüş qoca ata-analarını səbətə qoyub dallarına alar, aparıb əlçatmaz, sıldırım bir qayaya qoyarlarmış. Qayanın hansı səmtinə baxsaydın qalaq-qalaq insan sümüyü görərdin. Bu açıq qəbiristanlığın yüksək qayalıqları insan ətinə dadanmış quşların məskəni idi. Bütün quşlar zirvədə dayanıb yeni gətiriləcək insanı acgözlüklə gözləyirdilər. Səbətdə qoca gətirən insanın başının üstündə dövrə vurur, tük ürpədən heybətli səs çıxarırdılar. Adam diri qocanı yerə qoyub aralanan kimi qaraquşlar, quzğunlar həmin qocanı didik-didik edib yeyər, quruca sümüklərini saxlayardılar. Qoca adamları bu cür dəfn etmək adətə çevrilmişdi. Qəddar şahın qoyduğu bu qanundan heç kəs imtina edə bilməzdi.

Günlərin bir günündə İbrahim adlı bir oğlan atasının əldən-ayaqdan düşdüyünü görüb, ona dedi:

- Gedək, ata, artıq sənin vaxtıdır. Səni bir az da gecikdirsəm el məni qınayar.

Ata naəlac qalıb dedi:

- Nə deyirsən, oğul, məsləhət sənindir.

Evdəkilərin hamısı qoca ilə halallaşdılar. İbrahim atasını səbətə qoyub dalına aldı. O ağır-ağır, kədərli halda insan qəbiristanlığa üz qoydu. Az getdilər, çox getdilər, yolda qoca dərinədən bir ah çəkdi. İbrahim atasından ah çəkməyinin səbəbini soruşdusa da qoca demədi. İbrahim ondan əl çəkmədi. Axır ki, atası dedi:

- Heç, oğul, yadıma düşdü ki, bir vaxt mən də sən kimi atamı səbətə qoyub, həmin bu yol ilə qəbiristanlığa aparırdım. İndi sən də məni aparırsan.

Qocanın bu sözləri İbrahimin ürəyinə ox kimi sancıldı. İstədi ki, atasını evə qaytarsın, ancaq el adətini pozmaqdan çəkindi. O yolunu yavaş-yavaş davam etdirirdi. Qəbiristanlığa çatanda quşların dəhşətli qarılısı İbrahimi vahiməyə saldı. Atasını yerə qoyub bir qədər dincini almaq istədi. Ancaq, acgöz quşlar dövrə vurub, ata və oğlun başı üstə hərhlər, İbrahimin aralanmasını gözləyirdilər. Qoca acgöz quşlara baxıb oğluna dedi:

- Get, oğlum, get, sənə can sağlığı. Ancaq səbəti də aparmağı unutma.

İbrahim cavab verdi:

- Ata, mən anamı bu səbətlə gətirmişdim, evimizdə axırncı qoca sən idin, səni də ki, gətirmişəm. Daha səbət nəyimizə lazımdır?

Qoca dedi:

- Yox, oğul, axı sən də oğlun var. O böyüyəcək, sən isə qocalacaqsan. Bir vaxt o da bu səbətlə səni gətirib quşlara yem edəcək. Apar, oğul, apar, o səbət sənə də qismət olacaq.

İbrahimin bütün varlığı titrədi. Elə bil qəflət yuxusundan ayıldı. Birdən atasını qucaqlayıb qışqırdı:

- Yox, ata, yox, mən səni bu vəhşi quşlara yem etməyəcəyəm. Mən səni saxlayacağam.

O, daşla, ağacla quşları qovdu. Gördü ki, qayanın dibində bir mağara var. İbrahim atasını həmin mağaraya qoyub dedi:

- Ata, sən burada yaşa, mən sənə yorğan-döşək, hər gün də yemək- içməyini gətirəcəyəm.

İbrahim mağaranın ağzına daş düzdü. Daşların arasından içəri işıq düşürdü. O, dediyi kimi də elədi. Atasının yemək- içməyinə yaxşı fikir verirdi.

Günlərin bir günündə şəhərə gələn suyun başında əjdaha peyda oldu. Əjdaha suyun qabağını elə kəsmişdi ki, şəhərə bir damcı su gəlmirdi. Onun əlindən bütün camaat zara gəlmişdi. Əjdaha ilə pəhləvanlar nə qədər vuruşa gəlsələr də ona qalib gələ bilmədilər. Padşah car çəkdirib elan etdi ki, hər kim əjdahanı ya öldürsə, ya da torpaqdan qovsa, onu dünya malından qəni edərim. Hər kim bu işə girişdisə, əjdaha ağzından püskürdüyü alovla onu külə döndərirdi. Daha heç kəs onunla üz-üzə gəlməyə cürət edə bilmirdi.

Sənə kimdən xəbər verim İbrahimdən. İbrahim yemək götürüb yenə atası olan mağaraya yollandı. Ata gördü ki, yemək var, amma nədənsə oğlu su gətirməyib. Soruşdu:

- Oğul, bəs su niyə gətirməmişən?

İbrahim cavab verdi ki, hal-qəziyyə belədi, camaat susuzluqdan qırılır. Əjdahanın əlindən zara gəlmişik. Heç kəs ona bata bilmir.

Qoca bir qədər fikirləşib dedi:

- Oğul, mən o əjdahanın öhdəsindən gələ bilərəm.

İbrahim sevincək dedi:

- Ata, sən əjdahanın öhdəsindən gələ bilsən, bütün xalq xoşbəxt etmiş olarsan. Üstəlik şah xəzinəsinin yarısını bizə bağışlayar.

Qoca dedi:

- Oğul, sən şahın yanına get. Ona de ki, uzunluğunu on arşın, eni dörd arşın bir güzgü hazırlasın. Camaat həmin güzgünün arxa tərəfindən tutaraq əjdahaya doğru getsin.

Əjdaha güzgüdə öz şəklini görüb vahiməyə düşəcək, qaçacaq. O qaçdıqca siz onu güzgü ilə qovun. Əjdaha sizin torpaqdan ilim-ilim itəcək.

İbrahim şahın yanına gedib dedi:

- Şah sağ olsun, mən o əjdahanın öhdəsindən gələrəm. Ancaq bu şərtlə ki, verdiyiniz sözə əməl edəsiniz.

Şahın susuzluqdan dili-dodağı qurumuşdu. Çar-naçar qalıb and içdi ki, xəzinəmin yarısı sənindir. İstəyirsən indidən daşıtdır, bircə bizi sən bu bəladan qurtar.

İbrahim dedi:

- Şah sağ olsun, mənə böyük bir güzgü düzəltdir.

Şah İbrahimin dediyi kimi böyük güzgü düzəltdirdi. Güzgünün yanlarından arxa tərəfdən əl tutmağa yer qoydular. Camaat güzgünü əjdahaya tərəf apardı. Əjdaha gördü ki, ona tərəf ağzından od püskürdən bədheybət bir heyvan gəlir. Gördü ki, bu heyvan bunu deyəsən yeyəcək, başladı götürülməyə. Camaat da onu arxadan güzgü ilə qovurdu. Əjdaha hərdən bir geri dönüb baxanda gördü ki, o bədheybət heyvan gəlir. Başlayırdı daha bərk qaçmağa. Xülasə, qaça-qaça padşahın torpağından çıxdı. Camaat döşəndi suyun canına. Hamının gözlərinə şəfa gəldi. Sevincdən, şadlıqdan hamı İbrahimi atıb-tuturdu. Padşah İbrahimi çağırırdı dedi:

- Oğul, şərtimiz şərtidir, ancaq de görüm, bu fikir, bu tədbir sənəin ağlına haradan gəldi?

İbrahim dedi:

- Şah sağ olsun, bu mənim tədbirim, hünerim deyil. Cavanlar nə qədər ağıllı olsalar da, qocalara, onların müdrik nəsihətlərinə, məsləhətlərinə ehtiyacları var. Biz bütün qocaları göz bəbəyimiz kimi qorumalıyıq. Onları qurda-quşa yem etməməliyik. Bütün insanları xilas edən bu tədbiri mənə öyrədən atam oldu.

İbrahim bütün əhvalatı olduğu kimi padşaha nəql etdi. Camaat heyrətlə qulaq asırdı. Padşah

əmr etdi:

- Bu saat qocanı bura gətirin.

Camaat sevinclə dağa tərəf yüyürdü. Qocanı təntənə ilə şəhərə gətirdilər. Şah xəzinəsinin yarısını İbrahimə verib murdar adəti ləğv elədi. O gündən öz əcəlləri ilə ölənə qədər qocalara hörmət və qayğı göstərildi. Qocaların sevinci yerə-göyə sığmırdı.